

Γιώργος Ν. Πολίτης
Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Φιλοσοφίας

Παν/πολη
Ζωγράφου,
Αθήνα, Τ.Κ. 157
03

Τηλ. 210-7277321

Fax: 210-7277535

Κοινωνική Φιλοσοφία

6. Πολιτικός φιλελευθερισμός II

6.1 Κοινωνικό συμβόλαιο

6.1.1 Ιστορική ή αναλυτική κατασκευή;

6.1.2 Συμβόλαιο ως καταπίστευμα

Νόμιμη πολιτική εξουσία

Λόγος και Νόμος

6.1.3 Όροι της σύμβασης

6.2 Παράνομη πολιτική εξουσία

6.2.1 Συνθήκες αθέτησης του καταπιστεύματος

Αποσπάσματα

Εφ' όσον οι πολίτες κρίνουν ότι η εξουσία παραβιάζει τη συμφωνία και, άρα, χάνει την ηθική της στήριξη, δικαιούνται, κατά τον Λοκ, να την ανατρέψουν, πρβλ. Locke, XVIII, 202 και XIII, 155.

Κανένας άνθρωπος δεν είναι διατεθειμένος να απεμπολήσει το δικαίωμα προστασίας της ζωής του χωρίς προηγουμένως να εξασφαλίσει ότι αυτός ο σκοπός θα αποτελέσει το έργο και το σκοπό μιας δύναμης ισχυρότερης και ικανότερης από τη δική του. [Κανείς δεν μπορεί να παραιτηθεί οικειοθελώς από το δικαίωμα προστασίας της ζωής του, αφού κανείς δεν μπορεί να παραχωρήσει εξουσία περισσότερη από όση ο ίδιος διαθέτει], Locke, IV, 23, βλ. Locke, VII, 119, XII, 149.

Ο καθορισμός του ποσοστού συμμετοχής του καθενός γίνεται μεν ανάλογα με τις δυνατότητές του, πρέπει να έχει τη συγκατάθεσή του και δεν είναι επιτρεπτό να επιβάλλεται φορολογία στους πολίτες χωρίς τη συγκατάθεση των ιδίων ή των αντιπροσώπων τους, βλ. Locke, XI, 142.

Όσοι επιζητούν τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τους δίκαιους θεσμούς, αλλά δεν προτίθενται να συμβάλλουν στο μέτρο που τους αναλογεί για τη συντήρησή τους είναι λαθρεπιβάτες της πολιτικής κοινότητας, John Rawls, *A Theory of Justice*, Oxford University Press, 1974 (1971) σσ. 374, 388.

Εάν οι άνθρωποι ήταν ευτυχέστεροι δίχως νόμο, τότε ο νόμος θα εξαφανιζόταν από μόνος του ως κάτι το άχρηστο, Locke, VI, 57.

Συνθήκες αθέτησης του καταπιστεύματος

Όταν όσοι νομοθετούν δεν είναι αυτοί που όρισαν οι πολίτες για το σκοπό αυτό, πρβλ. Locke, XIX, 214.

Όταν οι νομοθέτες παρεμπόδιζονται στην επιτέλεση του έργου τους, πρβλ. Locke, XIX, 215.

Όταν αλλοιώνεται ο μηχανισμός εκλογής του νομοθετικού σώματος, πρβλ. Locke, XIX 216.

Όταν η πολιτική εξουσία παραδίδει την εξουσία της έναντι της κοινότητας σε ξένη δύναμη, πρβλ. Locke, XIX, 217.

Όταν η κυβέρνηση αμελεί την εφαρμογή των υπάρχοντων νόμων, πρβλ. Locke, XIX, 219.

Ερώτημα (Απαντήστε σε συνολική έκταση μίας σελίδας και στείλτε την μου με mail πριν από το επόμενο μάθημα):

1. Η αναγνώριση του δικαιώματος της πολιτικής ανυπακοής δεν υπονομεύει την ευδαιμονία της κοινωνίας;
2. Μπορείτε να βρείτε παραδείγματα νομιμοποιημένης πολιτικής ανυπακοής στη σύγχρονη ιστορία; Τεκμηριώστε την απάντησή σας.

Κύρια Πηγή

Τζων Λοκ, *Δεύτερη Πραγματεία περί κυβερνήσεως*, εκδ. Γνώση, 1990.

Δευτερεύουσες πηγές:

Γιώργου Ν. Πολίτη, *Το δικαίωμα της πολιτικής ανυπακοής*, εκδ. Ψυχογιός, 2012.

Σταύρου Τσακουράκη, *Οι καταβολές του φιλελευθερισμού στο έργο του Hobbes και του Locke*, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 1992.

John Rawls, *A Theory of Justice*, Belknap Press, 1971 (Αναζητήστε το κεφάλαιο Civil Disobedience).

Stanford Encyclopedia of Philosophy: <https://plato.stanford.edu/>

Εργοτάξιο Ιδεών, Πολιτική Ανυπακοή: https://www.youtube.com/watch?v=xoG0I-aC_w